

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

za pošilj. na dom 20 h in
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlitvsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Parlamentariziranje kabineta ponesrečeno.

Dunaj, 25. jan.

Pogajanja za parlamentariziranje kabineta se se torej razbila, up je šel po vodi vsaj za sedaj. Prvi so bili Poljaki, ki so odklonili ponudbo, da bi potegnili vladni voz z volivno reforme. Splošna, enaka in direktna volivna reforma je za večino poljskih poslancev Gesslerjev klobuk, pred katerim jih oblije zona in strah spreleti do petla.

Ko se Poljaki sicer vlnudno, a odločno odklonili povabilo k svatbi, je bilo skoraj gotovo, da razbijejo pogajanja vlade tudi s Čehi in Nemci. Stvar je bila že toliko dozerela, da bi bila dr. Pacak kot češki in dr. pl. Derschatta kot nemški minister imenovana v soboto, zaprisežena v nedeljo in v torek slovesno vpeljana v zbornico. Teda v zadnjem trenutku so nižji generali in častniki prekrizali ves načrt. Zmagala je zopet zavist, ki z intrigami razruši in uniči vsak korak do mogočega premirja. Javna tajnost je, da so nemški poslanci po večini zadovoljni, ako dobe posebnega ministra v kabinetu. Skodovati jim ne more, k večjemu koristiti. To je splošno mnenje. Teda preveč je ministrskih kandidatov, zato zavist in nevolja med prvaki. In končno — tako ugovarjajo — je dr. Derschatta le štaterski poslanec, ki ne pozna težnj praških kazinotov! Torej staro orožje, s katerim se vedno opašajo patentovani Nemci s Češkega in Moravskega.

In med Čehi ni desti bolje. Dr. Pacak je gotovo spreten in zmeren politik, ki bi povsem nadomestil sicer jako čislana dr. Rando. A dr. Pacak je načelnik mladočeškega kluba, ki pa šteje danes od 87 čeških poslancev le 47 članov, torej komaj dobro polovico čeških mandatov. Torej on ne more zastopati v kabinetu češkega naroda v celoti!? Clovek bi ne razumel teh argumentov v celoti, ko bi ne poznal starega greha v politiki, ki se mu pravi — z a v i s t. Dr. Pacak je dobil spremnico, da mora takoj izposlovati drugo češko univerzo na Moravskem in češki notranji jezik v uradih. Tega mu seveda ni mogel zagotoviti niti baron Gautsch, niti dr. Derschatta, in pogajanja se se razbila. Najlepše pa je, ko zatrjujejo razna nemška in češka glasila, da sta se dr. Pacak in dr. Derschatta pogajala z baronom Gautschem le na svojo roko in odgovornost. O čem pa se se razgovarjali mežje celih osem dni na Dunaju? O vremenu gotovo ne. Nam se le zdi, da hočejo prikriti svoje veselje, ker ta in oni ni zlezel na konja. S tem pa tudi pokažejo, da nimajo resne volje za volivno reformo. In ta je danes najvažnejše vprašanje. Ko bi bila ta pod streho, uglasjena bi bila pot tudi za druga važna in nujna vprašanja.

Baron Gautsch bode torej moral brez priprege izvršiti volivno reformo. Pogajati se bode moral z načelniki klubov in parlamentarnimi komisijami. Ta naloga ni prijetna in lahka. „Ali zmagam z volivno reformo ali padem,“ je govoril baron Gautsch v novembru v gosposki zbornici. In baron Gautsch ni mež, ki se ustraši ovir in vrže puško v koruzo. Načrt volivne reforme je v bistvu gotov in vlada ga v

svečanu predloži zbornici. Ako se združijo nasprotniki reforme volitev in parlamenta ter pokopljejo načrt, veselili se bodo le kratek čas. Osoda volivne reforme ne more in ne sme biti odvisna od zakulisnih intrig. Sicer pa bode baron Gautsch iznova pričel pogajanja, ko se snide državni zbor. Bila je le „epizoda“, kakršnih pozna mnogo avstrijski parlament. Ni bila prva, a tudi ne zadnja.

Notranje-politični položaj.

„Narodni Listi“ pišejo, da se je notranje-politični položaj zadnje dni poslabšal. Cisto negotovo je, kaj prinese bodočnost. Nemška ljudska stranka je izrekla včeraj zahvalo in zaupanje dr. Derschatti, ker je v pogajanjih z ministrskim predsednikom varoval nemške koristi. Izvrševalni odbor nemških strank je izjavil, da po Derschattovih pogajanjih ni trpela sloga nemških strank. Naročil je tudi nemški četverci, da dela na zastopstvo vseh nemških strank pri volivni reformi. V seji nemške napredne stranke so naglašali, da po volivni izpremembi ne sme biti nemstvo oškodovano. Na Dunaju se priredili soc. dem. izpreved na Landstrasse za splošno volivno pravico. Policija jim je zaplenila rdečo zastavo, nakar so opsovali policijske stražnike z „ruskimi psi“. Policija je prišla več oseb, ki so jih poizkusili soc. demokratije oprostiti, a se jim ni posrečilo. Pač pa so iztrgali policiji rdečo zastavo. Policija je nato razkropila izgreznike.

Poljski klub je sklenil, da glasuje za predlogo o vojaških novicah. Dasi so izjavili Poljaki, da prekinejo vsako zvezo z Gautschem, je vseeno zaslišal včeraj Gautsch načelnika poljskega kluba grofa Dzieduszyckega. Jeza Poljakov na vlado ni torej trajala dolgo.

Carinski spor s Srbijo.

Včeraj je zboroval v Belgradu ministrski svet, ki mu je načeloval srbski kralj sam. Sklenili so, da predlože zaenkrat skupščini le trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Glede predloge o carinski zvezi z Belgarijo so pa sklenili, da jo predlože, ko se preprčajo, da je izključeno sporazumenje z Avstro-Ogrsko. Sklepali so pa tudi o nabavi topov in potrebnih za železnice v Nemčiji, a se še niso končno odločili. Pač so pa sklenili, da ne najamejo posojila pri dunajski banki „Union“.

Včeraj je poslala srbska vlada štiri vane gladkorja nazaj v Zemun s pripombo: „Nazaj, ker sta prepovedana uvoz in prevoz blaga.“ Tudi trgovina z avstrijsko zelenjavo je popolnoma preprečena, ker zahtevajo Srbi za preiskanje zelenjave petkronsko pristojbino.

Berolinski „Lokalanzeiger“ peroča iz Belgrada, da bi bila nastala gospodarska vojska med Srbijo in našo državo, čeprav bi ne bili sklenili Srbi carinske zveze z Belgarijo. Avstrija ni hotela ničesar vedeti o kaki pogodbi glede živinskega prometa.

Pri včerajšnjih občinskih volitvah v mestih so ostali večinoma vladni pristaši v manjšini. Sodijo, da propade vlada tudi pri občinskih volitvah v kmečkih občinah. Neugoden uspeh pri občinskih volitvah je povzročilo baje nastopanje vlade v trgovinskem sporu z Avstrijo.

Srbski vladni viri poročajo, da Srbija ni prepovedala prevoza inozemskemu in tudi ne avstro-ogrskemu blagu. Avstrijsko ministrstvo za zunanje stvari je obveščeno, da je razveljavila Srbija prepoved o uvozu in izvozu sladkorja.

Poslanec Vuković pripravlja v sporazumu s „Slovensko zvezo“ nujni predlog na vlado in zahteva, naj pejasni vzroke o carinskem sporu s Srbijo. Jugoslovanski poslanci, Hrvat, Srbi in Slovenci, bodo imeli takoj ob otvoritvi državnega zbora, kakor poroča splitsko „Jedinstvo“, sestanek, kako na-

stopiti zaradi prekinjenih pogajanj z Srbijo. Ostro hočejo nastopiti proti avstrijski zunanji politiki proti Srbiji in Belgariji. Jugoslovonom se bodo pridružili tudi Čehi in nekateri Poljaki, in baje, kar pa ni verjetno, tudi italijanski poslanci.

Belgarska vlada je odgovorila Turčiji na njen ugovor zaradi carinske zveze s Srbijo, da je Belgarija kot samostojna država upravičena sklepati trgovinske pogodbe. Berolinska pogodba ni deločila nikjer, da ima Turčija pravico se vmešavati v notranje belgarske zadeve. Sploh pa pogodba s Srbijo Turčiji prej koristi, kakor škoduje.

Na belgarska vprašanja, če namerava res Turčija mobilizirati proti Belgariji odrinski in solunski armadni zbor, izjavlja avstrijski uradni brzojav, da je bojazen Belgarije neopravičena. Pač pa bo neugodno vplival odgovor belgarske vlade Turčiji glede carinske zveze s Srbijo na medsebojne razmere.

Izjalovili so se vsi poizkusi, izvažati srbsko živino proti Selunu ali po Donavi skozi Belgarijo.

Iz Sofije nam poročajo: Belgarska vlada je zagotovila Srbiji, da bo dovolila vse mogoče koncesije za izvoz v Belgarijo, da bi bila tako škoda, ki bi jo imela Srbija v carinski vojski, tem manjša.

Narodno sobranje v Sofiji se je sestalo, da se posvetuje o carinski zvezi.

Hujskajoča ponarejena pisma.

Sofija, 23. jan. Te dni so zbudila v Sofiji veliko senzacijo pisma polkovnika Aleksandra Mašina, ki vzpodbuja belgarske častnike, da v interesu Belgarije in vsega jugoslovanstva umore kneza Ferdinanda. Ta pisma so prišla v roke kneza samega, ki je napravil vse potrebne korake, da bi se o njihovi resničnosti in izvirnosti uveril. Izkazalo se je, da Mašin nima pri teh pismih nobene krivde in da niti zanje ne vé. Pisana so bila ta pisma torej brez dvoma v ta namen, da povzročé nezaupljivost Belgarije nasproti Srbiji. A tudi Srbe žele neznane osebnosti naperiti proti Belgariji in v ta namen kroži po Makedoniji velika množina pisem s podpisom belgarsko makedonske organizacije, ki ščuvaje Belgare k ubijanju Srbov. In res se take godi, ker ne vedo Belgari, da so pisma ponarejena; Srbi pa so ogorčeni do skrajnosti. Tako ne ostajajo ta dasi ponarejena pisma, brez skrajno neprijetnih posledic.

Danski kralj Kristijan umrl.

Nenavadno hitro je umrl včeraj ob 3. uri 40 minut popoldne danski kralj Kristijan IX., kar smo takej sinoči razglasili po Ljubljani. Rajni kralj je včeraj depoldne v takozvanem velikem zaslišanju sprejel mnogo oseb.

A zaslihanje ga je tako utrudilo, da je šel v posteljo. Ob 3. popoldne ga je obiskala ruska carica mati, kateri je tožil, da mu je slabo.

Carica mati je pozvala k vladarju člane kraljeve družine, ki so bili navzoči, ko je umrl Kristijan IX.

Rojen je bil rajni danski kralj Kristijan IX. 8. aprila 1818. Nihče ni takrat mislil, da bo še sedel četrti sin vojvode Viljema Glucksburskega na danskem prestolu. Zato ga pa tudi niso vzgajili, kakor vzgajajo kralje. Obiskaval je kodanjsko častniško akademijo in na bonnskem vseučilišču nekoliko zgodovine in prava, l. 1842 se je pa poročil s princezino Lujizo.

Kristijana so splošno imenovali holsteinskega princa. Ni bil priljubljen na danskem dvoru kralja Friderika VII. Tudi dansko ljudstvo ni ljubilo princa, ki so mu rekli ironično „protokol-princ“.

Crni oblaki so se zbirali na političnem obnebu, ko je l. 1863. zasedel novi danski kralj Kristijan IX. danski prestol.

Zviti Bismarck je povzročil, da se l. februarja l. 1864. vdre pruske in avstrijske čete v Šlesvik Holštajn.

Pri Overseeuje so Avstrijci porazili Dance. Avstrijske in pruske čete so zasledovale dansko armado, ki se je umikala proti severu. Kralj Kristijan je bil prisiljen da je prošil za mir. Danci so morali odstopiti avstrijskemu cesarju in pruskemu kralju Holštajn, Slezvik in Lauenburg, ki je bil pod Danci 300 let.

Dansko ljudstvo ni moglo pozabiti izgube teh treh pokrajin. Leta in leta je moral kralj vladati z ministrstvi, ki jim je izrekal danski državni zbor nezaupnice in jim ni dovoljeval preračuna. Celó ob 25-letnem jubileju kralja Kristijana se opozicija ni marala udeležiti slavlja. Na Danskem so delovali z vso silo proti Nemcem. A čas zaceli vse rane in prišlo je tudi do sprave med kraljem in danskim ljudstvom. Zato je pa bilo slavlje ob 40letnici njegove vlade l. 1903 prisrčno in večer njegovega življenja bolj vesel, kakor ko je postal danski vladar.

S kraljico Lujizo je imel 6 otrok. Zivel je ž njo v srečnem zakonu 56 let; umrla je dne 29. septembra 1898 v starosti 81 let. V najtesnejši prijateljski zvezi živi danska kraljeva rodbina z ruskim in angleškim dvorom. Car Nikolaj je sin druge hčerke danskega kralja rejene princesine Dagmar. Najstarejša Kristijanova hči je pa soproga angleškega kralja Edvarda VIII. Tretja njegova hči Tira je omežena s kumberlandskim vojvodo Ernestom Avgustom. Drugi Kristijanov sin Jurij I. je postal 6. junija 1863 grški kralj, lani je pa doživel Kristijan IX. veselje, da je zasedel norveški prestol njegov drugi sin danski princ Kristijan Fridrik Karl, ki si je nadal ime norveški kralj Hakon.

Njegov najstarejši sin Kristijan Friderik, novi danski kralj je bil rojen 3. junija 1843. Njegova žena je princezinja Lujiza, edina hči švedskega kralja Karola XV.

Ogrska kriza pred odločitvijo.

Včeraj je razpravljaj izvrševalni odbor ogrske koalicije od 5 do 7/4 na 8 zvečer o cesarjevem naročilu grefu Andrasiju. Koalicija je izdala kratko izjavo, iz katere sklepamo, da se še niso končno odločili. Razpravo o odgovoru vladarju nadaljujejo danes popoldne. Košut je pozivljaj člane, naj z ozirom na resen položaj države in z ozirom na odgovor vladarju ničesar ne izdajo iz posvetovanj, dokler ne pade odločitev. Košut je tudi opozarjal ogrsko javnost, da bo vsako poročilo o včerajšnji seji koalicije le zgolj domnevanje. Pravijo, da ima Andrasy za sestavo odgovora vladarju pet dni časa. V četrtek baje bo poročal vladarju, kar je sklenila koalicija.

Več budimpeštanskih listov poroča, da Andrasy ni došel v Budimpešto s praznimi rokami. Baje je dovolil vladar več koncesij na vojaškem polju. O pogajanjih med voditelji koalicije poročajo, da so koalicijske stranke za mirno rešitev spora. Rešitev vojaških zahtev nameravajo odgoditi na poznejši čas. Žele tudi parlamentarne vlade, ki naj bi pravočasno rešila trgovinske pogodbe. Gre se zdaj zato, če bo zastopana skrajna levica v vladi. Kakor znano, je skrajna levica najmočnejša stranka v koaliciji. A baje neodvisna stranka ne namerava nasprotovati, ako sestavijo iz koalicije prehodno ministerstvo. Morebiti se pa le posreči, da bo tudi neodvisna stranka zastopanu v prehodnem ministerstvu. „Magyar Nemzet“ pozivlja koalicijo, naj prevzame vlado in ne povzroči razmer, ki bi imele jako žalostne posledice.

Pastirski list ruskih škofov.

Ruski škofje v Galiciji, na čelu jim metropolit Šepticki, so izdali pastirski list na svoje duhovstvo, ki v njem pravijo, da naj duhovstvo v cerkvi zastopa samo verske

začev, izven cerkve pa sme in celo mora odločno nastopati v političnih vprašanjih. Med ljudstvom in rusinskim duhovstvom ni nasprotja. Nasprotuje le pest ljudi, ki niso več kristjani. V sedanji borbi za splošno veljavno pravico je treba posebne pazljivosti; skrbeti morajo duhovniki, da odstranijo iz te borbe vsake sovraštvo in krivico. Naj vodi vaše delo, polne ljubezni do bližnjega, vas in narod k božji milosti, v večno izveličanje. Bodočnost naroda je v vaših rokah, ker ta bodočnost je v zvezi s Kristusovo cerkvijo.

Makedonija.

Sofija. Te dni se je pridružila stranka „vrhovistov“, katere načelnik je bil Cončev, „centralistom“. Tako bi bil končan boj med obema strankama. Cončev bo vstopil nazaj v armado. Pomirjenje med strankami je pa getovo le navidezno. Vrhovisti hočejo osvojevanje Makedonije za Bolgarijo, a centralisti žele avtonomno Makedonijo. To sta tako velika zahteva, da je trajno sporazumljenje nemogoče.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

V Grenoblu nista hotela podpisati škof in župnik navedbi o inventuri cerkvenega premoženja, ki jo je jima predložil v podpis policijski komisar.

V maizierski okolici in v ardenskem departamentu so pustili župniki zvoniti z mrtvaškim zvenom in dali peti žalobne pesmi.

Angleški kralj Edvard obolel.

Angleškega kralja Edvarda je dobil včeraj njegov sluga zelo oslabelega in v opasnem stanju. Kralj je jako težko dihal. V kraljev grad Windsor se nenadoma poklicali dr. Ernsta Otta iz Marijinih Toplic, da se posvetuje s kraljevim hišnim zdravnikom, ki je izbralen kirurg. Kralj je že nekaj dni sem jako slab. Zdravniki so kralju strogo naročili, da ne sme kaditi smedk, a jih ne uboga.

Junaštvo soc. demokratičnega občinskega sveta.

Pariz, 29. jan. Soc. demokratiški občinski svet v Condelee je sklenil odstraniti križ, ki je imel precej umetniške vrednosti, z ondotnega pokopališča. Ker pa niso mogli dobiti nikogar, ki bi bil pripravljen, odstraniti križ, je rdeči občinski svet včeraj sam podrl križ. Najprej se križ na podstavku nekoliko nasekali, potem so ovili okoli njega vrvi in vlekli toliko časa, da je križ med glasnim krahom in bogo-krunskim govorjenjem padel. Ko se je križ na tleh razbil, je rdeča tolpa zapela maršeljezo.

Srbska in bolgarska vojska v Ameriki.

Belgrad, koncem januarja. L. 1907 bo v Ameriki velika majska in vojaška svečanost na čast 300letnici dohoda angleških naseljenikov v Ameriko. Na to svečanost bodo pozvane vse države na svetu. Po zvani sta že Srbija in Bolgarija, katerih vojski in bolgarska vojna mornarica, bodeta zastopani na tej svečanosti.

Rusija.

V Carskem Selu so zopet odkrili novo zaroto proti carju. Zapri se jako veliko oseb. Carske Selo je vedno strogo zastraženo. V Vladivostoku so ustrelile uporne čete generala Selibanova. Deseta strelska divizija je odpovedala pokorščino. General Linevič je brzojavil Witeju, da je v Vladivostoku sedaj mir. Uporne mornarje so razrežili.

Iz Tokia pa poročajo, da naraščajo nemiri v Vladivostoku. — Vstaši se povzročili, da je skočil neki vlak raztirinje pri tej priliki izgubilo 300 oseb življenje, neki vlak so pa uporniki razstrelili. V vladivostokskih bojih je izgubilo življenje 300 oseb.

Z vsa naglico izdelujejo podrobnosti o sklicanju gosudarstvenne dume, ki jih objavi na vsak način še pred februarjem. V Wittejevi pisarni so ustanovili posebni politični oddelek, ki se peča edine z vprašanjem, katere osebe bodo odposlane v gosudarstvenne dume.

Dva bataljona sta zasedla na Kavkazu Čaturi, kjer so se skrivali kavaški vstaši. Vojaki so zasedli vstašem pota v Adžanev in Poli. Kavkaškega generalnega gubernatorja je prosilo mnoge odposlaništev za pomiloščenje.

Lozdška predilnica Poznanskega je odpovedala delo ravnateljem, delovodjem in delavcem, ki jih je 700.

Iz brzojavk.

Dunaj. Italijanski dijaki so včeraj na shodu protestirali, da se je italijanska fakulteta v Inomestu prej odpravila, predno se je ustanovilo laško vseučilišče v Trstu.

Zahtevali so ugodnosti za studiranje na univerzah v Italiji.

Rim. Na postaji Tuscolo se je vnel vagon, v katerem sta zgorela dva konja, dva vojaka pa sta zelo ožgana.

Milan. Prvi dobitnik razstavne letarje je določena na en milijon frankov.

Poreč. Deželni odbor istrski je dovolil 80.000 K za delavske hiše.

Dunaj. Naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand obišče prihodnje spomlad oficijelno rumunsko kraljevo dvojico.

Peterburg. General Kuropatkin pride začetkom februarja v Peterburg, da prevzame važno administrativno mesto.

Sofija. Belgarska armada je dobila nov regulen za infanterijo, ki je posnet po japonskem.

Belgrad. Skupščina se je včeraj sestala.

Pariz. V Mississy pri Toulonu je del 8. kolonijalnega inf. polka zabarikadiran in pseval polkevnika. Uporniki so premagani in zaprti.

Pariz. Nemški poslanik knez Radolin je imel povodom rojstnega dne nemškega cesarja govor, v katerem je povdarjal, da bi sporazumljenje med Francosko in Nemčijo pomenilo stalni svetovni mir.

Dunaj. Včeraj so bila na dvoru pod predsedstvom carjevim važna vojaška posvetovanja. Tekoči teden bo še eno tako vojaško posvetovanje.

Ljudski koncert „Glasbene Matice“ v „Unionu“.

Na Svečnico ob 5. uri popoldne bo v impozantni veliki dvorani hotela „Union“ „Glasbena Matica“ ob izredno znižanih cenah priredila velik ljudski koncert. Poročali smo že, da bo z zborom orkestrom in solisti proizvajal slavi Bosijev oratorij „Visoka pesem“. „Glasbena Matica“ želi s prirejanjem ljudskih koncertov podati umetniške užitke najširšemu slovenskemu ljudstvu. Zato vabi vse slej, da pridejo na Svečnice v velike dvorane „Uniona“ uživati krasoto velikega in plemenitega glasbenega dela.

„Glasbena Matica“ obrača se na člane vseh društev, da pohite na ta koncert, prosi v imenu plemenite slovenske glasbene umetnosti, da vsak, ki se zaveda velikega pomena lepe pesmi, agitira za obisk koncerta v svojem ožjem krogu znancev, da bo koncert v resnici impozanten ljudski koncert.

Cene prostorov bodo kljub velikim stroškom, katere ima „Glasbena Matica“ s takim koncertom izredno nizke: Stojišča po 60 vin., sedeži največ po 1 krono, nekaj po 2 in 3 krono se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni. Besedilo in razlaga se brezplačno dobiva istotam.

Vadnigmo se torej na Svečnico na pet v „Union“! Naj prihitite tangle prijatelji slovenske umetnosti ne samo iz Ljubljane, ampak tudi iz ljubljanske okolice, z dežele in tudi iz sosednih nam dežel. Koncert, pri katerem sodeluje naenkrat 200 mečibores poplačalobiskovalcem vsake žrtve! — Tudi kdor je že enkrat slišal „Visoko pesem“ jo bo rad in z vžitkom še enkrat čul. Obnovitev dvigne razumevanje.

O priliki uprizaritve „Visoke pesmi“ v Pragi, je pisala praška „Politik“: „Praško pevsko društvo „Hlahol“ je končalo koncertno sezijo z interesantnim dogodkom, z izvajanjem „Visoke pesmi“ laškega skladatelja Erika Bossija. Dosedaj smo tu komaj slutili o njegovi eksistenci. Odkrbljen z ošupno kontropunktično umetnostjo in vešč prav tako starega cerkvenega sloga kakor kromatične pilifonije modernega simfoničnega stavka, se je Bossi lotil kompozicije „Visoke pesmi“ ... v kateri se združuje globoka resnost stare cerkvene himne z zvonočno bujnostjo modernega izraza, ne da bi bilo v kvar dostojnosti tradicionalnega sloga duhovne glasbe, a tudi brez prefanne pohotnosti in posvetne zabrede. Bossi se postavlja v razumevanju teksta popolnoma na dogmatično stališče, s katerega se čutna bujnost visoke ljubavne pesmi svetega pisma poveličuje v čisto ljubavno razmerje med Kristusom in njegovo cerkvijo. Nad toni starega cerkvenega korala („glej tu angeljska je hrana“) in med črtami starohebrejske, značilno „tritonus“ obigranje meledije se gradi verska trdnost in velika kontrapunktična moč tega svojstvenega dela, ki je tudi v bujnozvočnih svojih poetičnih slikah prevzeto od globoke etične resnobe in ki nikjer ne prekorači meje duhovnega oratorijskega sloga. Značilen za to skladbo je nje gloriozen, slikovit tok. Nad oduhovljenim polifonnim stavkom Bossijevim plava blagoslov lepe muzikalne iznajdljivosti, katere z velikim muzikalnim momentom goni in

dviga stopnjevanje himnam podobnih zborev in vso glasbo s posebnim poetičnim čarom obdaja. ... V „Visoki pesmi“ Bossijevi skore popolne izginja dramatični tek in tekstu primerno skore absolutno obvladuje poetične slikanje solopetje, zbor in orkester. Plemenita in odlična iznajdljivost, ki prevladuje celoto, menja v barvi in risbi: v zboru se večinoma klanja veličastnemu, v solopetju mehkeemu čuvstvom, v čistem instrumentalnem stavku bujni barvenosti tonov. ...

Poleg te ocene nam je na razpolago še mnoge drugih, ki se pa v bistvu strinjajo z navedenim, tako na primer: „Westdeutsche Rundschau“, „Barmen-Elberfeld“, „Lokal-Anzeiger“, Haag, „Het Vaderland“, „Mainzer Journal“, „Neue Badische Landeszeitung“, „Mannheimer Journal“, „Generalanzeiger für Bonn und Umgebung“.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. Po več letih sme v soboto zopet čuli impozanten glasbeni umotvor svetovnoznane mojstra Smetane; pela se je njegova velika opera „Dalibor“. Smetana nam je itak znan; „Predana nevesta“, „Poljub“ se njegova dela, na katerih smo se velikokrat naslajevali.

„Dalibor“ se povsem razlikuje od teh dveh del, ki sta vseskozi liričnega značaja prepletena z narodnim koloritom. „Dalibor“ pa je komponiran kot veledramatična opera v Wagnerjevem stilu. Vkljub mogočni plastiki in težki instrumentaciji vpliva godba blagodejno na poslušalca, ker ima mestoma toliko glasbene miline.

Opera se je na našem odru že večkrat pela ter je občinstvu znana vsebina, zato je tukaj ne bomo še enkrat navajali. Le nekatera mesta, kjer godba zlasti krepko karakterizira vsebino dejanja, omenjamo posebej.

Ko toži Milada Daliborja in pripoveduje o njegovem napadu na grad Ploskovec ter umor grofa, lastnika tega gradu, nam slika skladatelj v orkestru napad z bučnimi mol akordi s spremljevanjem rogov ter toži z nizkimi basi, izražajoč globoke žalosti Miladino. — Nastop krepkega junškega viteza nam naznanja mogočen orkester in zbor, ki spremlja pripovedovanje Daliborjevo, da je izvršil ta čin, da osveti smrt svojega prijatelja Zienka, — s tihim opisom čustev, ki prekipujejo mestoma v krepkejši diskorde.

Vzbujajočo se ljubezen Miladino slika orkester z značilnim crescendo, ki polagoma prehaja v nežno smer; ta se zlasti lepo izraža v duetu: „Ne vidi zarje nikdar več.“ (Dalibor je obsojen v dosmrtno ječo.)

Krasen je samospjev Daliborjev, ko toži svojemu umrjenemu prijatelju Zienku: „Li čul, prijatelj, si v nebeškem zboru“, — ob spremljevanju v nežnem piano in vmes se oglašajočo harfo.

Krasen je intermezzo pred prizorom v ječi in pa oni del glasbe, ki nam pripoveduje z vsem prekrasnim vznosom Daliborjeve sanje ob prikazni Zdenkevega duha. Vso boleost in nežne čute izlil je skladatelj v to sliko; harfa se oglašja, vmes pa toži prva vijolina v primerni višini v spremstvu flavte, predstavljajoč nam Zienka z geslimi, medtem ko Dalibor sanja o njem in v sanjah čuje njegovo sviranje.

Te so le posamezni momenti iz opere; opisovati pa vse bogate muzikalne zaklade bilo bi nemogoče. Da je opera težka, je po navedenem razumljivo.

Vendar pa smo bili glede izvajanja povsem zadovoljni, — posebno že zato, ker je opera utrudljiva in naporna zlasti za orkester, zato ni čudno, da se je ta napor posebno proti koncu močno opazoval. — Te pa ne ovira, da ne bi orkestru, a nič manj pa gosp. kapelniku Benišku izrekli vsega priznanja.

Glavni junak je seveda Dalibor. Pel je to vlogo gosp. Orželski. Videli smo v tej vlogi umetnika, prvega tenorista češkega narodnega divadla g. Ptáka, — a priznati moramo, da g. Orželski ni mnogo zaostajal za njim. Če bi imel g. Orželski — (aaj oprosti) — vsaj še en ton višine k svojemu lepemu organu! — Bil je pa prav dober; dasi v prvem dejanju ne ravno najboljše disponiran, pel je v naslednjih prizorih z vse pevake diskrepcijo ter zlasti v prizoru v ječi dosegel najlepši uspeh.

Da ne postanemo preobirni: tudi drugim solistom gre vse priznanje, seveda v prvi vrsti g. Skalovi, potem po vrsti: g. Ouredniku, g. d. Rindovi, g. g. Raneku, Betettu in Zachu.

Kar sme pa že enkrat letos posebno povdarjati: premalo je vaj zlasti za zbor! — Reklo se nam je, da ta polneštevilno ne prihaja niti k glavni orkestralni izkušnji.

Opera brez dobrega zbora je slika brez okvira! — Vedno sme hvaliti naš operni zbor, neradi ga grajamo letos. Pri „Dali-

boru“ sicer ni bil ravno slab, a naše opombe naj veljajo v obče!

Pripomnimo le še, da opera zasluži na tlačeno polno hišo.

Stajerske novice.

Šolstvo na Spodnjem stajerskem. V slovenjebistriškem in mariborskem okraju se okraj. šolski sveti imenovali nove krajne šolske ogleda. Pri tem so se držali načela, da so imenovali, kjer le mogoče, trde zavedne Nemce ali vsaj fanatične naše nasprotnike. Da se vsled tega prišli cele navadni šnopsarji do častnih mest krajnega šolskega ogleda, to jim je vseeno, pravi nemški strankarski duh je zadostna kvalifikacija za to mesto. Kaj naj storijo Slovenci proti temu? Kjer se zavedni slovenski možje v krajnih šolskih svetih, tam naj pretestirajo proti temu naravnost na naučno ministrstvo. Sicer nima nič odločevati, toda naj izve, kako se nam godi in ministrstvo bo že samo poskrbelo, da pride ugovor do prave instance. Tudi vsolane občine naj odpošiljajo take proteste! Krajni šolski sveti pa naj zdaj tudi v poslovanju pokažejo svojo nardnost! Nemški ogleda naj se popolnoma ignorira pri sejah, naj se mu pošiljajo samo slovenska vabila k sejam, naj se govori v sejah samo in izključno slovenski in naj se nemškemu ogledu zabranjuje nemški govoriti s tem, da se postavi krajni šolski svet na stališče, da je njegov poslovni jezik slovenski. Ako bi šolski ogleda ne prihajali k sejam, naj se zaboleži vsaka njegova absenca ter se vsako leto vpošlje zopet tozadevna ovadba na naučno ministrstvo. Proti nemškemu radikalizmu slovenski radikalizem! Naša želja je, da spodnještajersko slovensko učiteljstvo samo organizira ta odpor proti vsiljenim krajnim šolskim ogledom ter da skrbi, da se bodo povsod volili v krajne šolske svete zanesljivi slovenski možje. Kakor v mariborskem in slovenjebistriškem okraju se bo zgodilo gotovo tudi v ptujškem okraju. Slovenski rodoljubi se vse premalo zanimajo za šolo in podcenjujejo njeno važnost.

Šlovensko krščansko izobraževalno društvo „Domovina“ v Gradcu je na IV. rednem obč. zboru dne 28. prosinca 1906 izvelile sledeči odbor: predsednik gosp. Zvonimir Kos, podpredsednik gosp. Vekoslav Baš, tajnik g. Vincenc Jošt, taja. namestnik gosp. Vincenc Skuhala, blagajnik g. France Rižnar, blagajn. nam. g. Josip Lah, gospodar g. Ivan Kodela, gospodar. namest. g. Tomaž Puconja, knjižničar gosp. France Košar, odbornik g. Mihael Zajc, pregledovalca računov gosp. Vekoslav Pucelj in g. Franc Svab.

Šlovensko zdravniško društvo.

Iz Gradca poročajo, da je bila v tamošnji bolnici svoj čas operirana uslužbenka Ana Fink, ki je bila bolna na želodcu. Operiral je dr. Jurinka in ji pri tem še odrezal na stegau na dveh krajih po nekoliko kože, s katero je pokril pri nekem drugem bolniku odprte rane. Uslužbenka je potem ozdravela, a zahtevala z daj 20.000 kron odškodnine za odrezane kože. Razprava pri sodišču je odgodena.

Šlovensko zdravniško društvo za vojvodino Stajersko s sedežem v Celju se snuje.

Šljutomer. Dosedanji vodja okrajnega glavarstva, nam Slovencem „prepričajni“ Rainer je dobil naslov okrajnega glavarja.

Proti nedeljskemu počitku. Graška trgovska zbornica je sklenila poslati k štajerskemu ces. namestniku deputacijo proti nedeljskemu počitku, ces. namestnik pa deputacije — ni sprejel.

Še za „Bismarckwarte“ v Celju presadijo celjski nemškutarji po nemškem časopisju.

Dnevne novice.

Hudo se mu godil Strahovito razbija „Slov. Narod“ in na vse megoče načine preklinja duhovščino, češ, da so duhovniki krivi, ker je marsikdo ob novem letu poslal „Nared“ nazaj z opazko, da se lepe zahvaljuje, če mu takega lista več ne pošljejo v hišo. Seveda mu vse rohnenje nad duhovščino nič ne pomaga iz jako preprostega vzroka, ker duhovniki sploh „Nareda“ ne pogledajo, saj imajo boljših listov dovolj. Da ne bo torej „Narod“ zastoj črnila preliv, mu povemo, da niso krivi toliko duhovniki njegovih neuspehov, ampak on sam. Kdo bo pa vedno isto stvar čital? Skof pa kaplan, pa kaplan pa škof — leto za letom vedno enako brez konca in kraja — to je še za najbolj bedastega liberalca preneumno. Odkar piše Seliškar narodnogospodarske članke, je pa šele postal „Na-

red" prav bedast. Ni torej treba ljudem zametiti če puste list, ki nima prav nobenega ugleda. Na njo pa povemu "Narodu", da so mu izgube naročnikov krivi mnogo zlasti neposlušni "mladi", ki pravijo: Katerikoli list narečiti je bolje, kakor pa pedpirati glasilo Tavčarjeve pisarje.

Vladni komisar za Trst. Tržaška iredentovska klika je dobila zopet hud udarec od vlade: Včeraj je tržaško namestništvo izdalo odlok, ki odvzame tržaškemu mestnemu magistratu prenešene upravne posle politične oblasti I. inštanice in zadeve o okrajnem šolskem nadzorstvu. Te posle je poverilo namestništvu vladnemu komisariju, namestniškemu svetovalcu, ki so mu poverjena poročila o teh zadevah.

Dvojno mero hočejo kranjski Nemci. O tem piše tudi praška "Politik", ki pravi: "Kako smisel za pravico imajo Nemci, kaže to, da zahtevajo, naj nad 100.000 koroskih Slovencev ne dobi pri volivni reformi nobenega zastopnika, okoli 28.000 kranjskih Nemcev pa naj dobi enega poslanca. Če bi se 13.000 Kočevcem, med katerimi je pa že 4718 Slovencev, dal en mandat, bi bilo to toliko, kakor da bi en Nemec pri volitvi imel štiri, Slovenec pa le en glas. In stotisoči Cehov na Dunaju naj ne dobe nobe nobenega poslanca. Tako razumejo Nemci splošno in enako volilno pravico.

K poglavju o zvišanju plač. Piše se nam: Kot zanimiv dodatek k zadnjemu zborovanju c. kr. uradnikov v Ljubljani, kjer se je sklenila resolucija do vlade zastran zvišanja plače, naj služi sledeči fakt iz novejšje domače zgodovine: Ob času potresne katastrofe pred 10. leti je bilo, ko se je vsem kategorijam uradnikov priznala za takrat posebna draginjska deklada. Vsekakor pravično in naravnost potrebno. A kaj poročate na to? V prav isti dobi, ko je nezgoda bila tako splošna ter prizadeta brez izjeme vse sloje, je slavna c. kr. deželna vlada kranjska, alias baron Hein nesrečnega spomina, storila vse, da nijeden duhovnik ni dobil nikake deklade; še več, baron Hein je v svoji "objektivnosti" in zagrizenosti do duhovstva šel tako daleč, da je ustavljal nekaterim tedaj obolelim duhovnikom iz plačevanja tiste male penzije, ki jo država velikodušno priznava za slučaj onemoglosti. Visokost tiste svotice nas je skoraj sram povedati, ker mora vsakdo z glavo zmajati, češ, je-li kaj takega mogoče v kulturni državi, ki je pred toliko in toliko leti ugrabila vse cerkveno premoženje in je petrosila za druge namene? Revežu niso hoteli izplačati penzije — 225 gl. — tiste revne pokojnine, s katero izrobuje zdaj država onemoglega duhovnika usmiljenju karitativnih ustanov. Sedaj pa hoče igrati velikodušnega dobrotnika nasproti duhovstvu s tem, da mu meče te drobtine pred noge, ali pa mu jih svojevoljno odseka, češ, če ne moreš živeti, pa pegini! In zdaj pomislite še grdo gonjo, s katero je poslanec ljubljanskega mesta začel rohetati proti zvišanju duhovske kongruje, ki znaša letnih 300 gl. pri kaplanih, in pri župnikih 600, največ 700 gl.! Tako takšira poslanec ljubljanskega mesta izobražene ljudi! Kdaj pa je bila vzadnjič "regulirana" kongruja duhovnikov? Marsikaj je še iz plesnive jožefinske dobe. In vendar ima duhovnik tudi svojih 16 let šolanja za seboj, kot vsak c. kr. uradnik, in je tudi vsaj toliko "steber države".

Slovesne obljube bo pelagal o. Frančišek Tomc, duhovnik "Družbe Jezusove", na Svečnico, med sv. mašo ob 8. uri v cerkvi sv. Jožefa. (Elizabetna cesta št. 5)

Umrli je včeraj pri Sv. Križu pri Trstu po kratki mučni bolezni ondotni župnik č. g. Ferdinand Jonke. Pogreb boče dne 31. t. m., ob 10. uri dopoldne iz župnišča.

Slovenske pesmi na Bolgarskem. Piše se nam iz Sofije: Vojaški orkester častniške šole večkrat prireja v Sofiji koncerte ter na njih pogosto svira slovenske pesmi in marše, ki so tu jako priljubljeni. Pred kratkim sem prisostvoval pri takem koncertu in razveselil sem se,

ko sem slišal burno ploskanje, s katerim je občinstvo sprejelo slovensko pesem "Triglav".

Porotne obravnave v Novem mestu se prične, kakor smo že omenili, 26. februarja. Izrečani so naslednji gg. porotniki: Šuklje Anton, posestnik in gostilničar, Gor. Lekvica; König Jožef, posestnik in gostilničar, Gornja vas; Ganser Kar. I. posestnik in blagajničar, Kočevje; Pirc Ivan, posestnik in trgovec, Sedražica; Glebovnik Ivan, posestnik, Skocijan; Kržižnik Franc, posestnik in mesar, Kostanjevica; Peterlin Anton, posestnik in trgovec, Dolšaki; Vehovec Elija, posestnik, Žužemberk; Brimšek Gregor, posestnik, Hrastovica; Kek Jožef, posestnik in župan, Pluska; Božić Anton, posestnik, Leskovec; Štefanc Franc, posestnik, Ratež; Penca Alojzij, posestnik, Gumberk; Oražen Jakob, posestnik in ključavničar; Ribnica; Setinc Martin, posestnik in gostilničar, Jesenice; Lušina Anton, posestnik in gostilničar, Belacerkev; Bregar Ivan, posestnik, gostilničar in župan, Reh; Müller Ignacij, posestnik in trgovec, Crnomelj; Klemenčič Ivan, posestnik, Stranje; Malenšek Ivan, posestnik, St. Rupert; Kunc Avgust, posestnik in trgovec, Crnomelj; Susteršič Ivan, posestnik in trgovec, Semič; Henigmann Franc, posestnik, Goričava; Dim Franc, posestnik in gostilničar, Hudeje; Dereani Jakob, posestnik in trgovec, Žužemberk; Vrtačnik Ivan, posestnik, Jazbine; Komar Mihael, posestnik, Dol. Jesenice; Erčul Franc, posestnik, Zgorica; Gramer Matija, posestnik in gostilničar; Gšel Matija, posestnik, Doblje; Franko Franc, posestnik, Hrastje; Šebar Janez, posestnik in kovač, Toplice; Cerne Janez, posestnik, Greblje; Auman Viktor, posestnik in trgovec, Krško; Samide Janez, posestnik in gostilničar, Stari log; Lackner Andrej, graščak, Crnomelj — Nadomestni porotniki: Rahman Franc, posestnik in gostilničar, M. Slatenec; Laurič Anton, posestnik, Loke; Morauc Iv., Novo mesto; Pauček Ivan, posestnik, Cegonca; Košir Anton, posestnik in trgovec, Sp. Straža; Umek Vinko, posestnik in mizar, Novo mesto; Dular Franc, posestnik in gostilničar, Vavtvas; Rosman Karol, posestnik in gostilničar, Novo mesto; Seidl Franc, posestnik in trgovec, Novo mesto.

Zopet nesreča na Jesenicah. Preteklo nedeljo ob pol dvanajstih ponoči, je vzdrnil ljudstvo na Savi grozen pokv tovarni. Povzročila je ta pokv dinamitom ali smodnikom nabasava cev, ki je prišla med železe, ki so je nakladali delavci v gorečo "Martinovko". Dva delavca sta strašno opečena, omamljeni so pa bili tudi drugi delavci Janez Strgarju je zgorela obleka. Vrglo ga je 4 metre od peči. Bori se s smrtjo. Delavci so z velikim pogumom preprečili še večjo nesrečo. — Dedačo se nam danes opoludne še poroča: Pri eksploziji ponesrečeni delavec Strgarje je umrl. Od njega je padalo meso.

Za hrvaško gledališče v Zagrebu išče hrvaška vlada intendanta, ki bo prevzel ves dobiček ali vso izgubo na svoje rame. Tako bi tak intendat razpustil sedanjí umetniški personal in sestavil novega. Vlada bi mu dala tudi nekaj subvencije. Hrvaška vlada bo pa težko dobila takega moža, ker zahteva od intendanta 50.000 kavcije.

Jelačičev trg v Zagrebu boče asfaltirati. Siroški za to bodo znašali 80.000 K.

Samoumor v bolnici. Iz zagrebške bolnice je skočil skozi okno na cesto 67 let stari Josip Inč in se ubil.

Umrli je v Buzetu gosp. Ante Flego Naberzaj.

In vendar ponesrečena operacija. Umrli je v tržaški bolnici oni Cavuli, kateremu je dr. Dolcetti zašil rane na srcu in take izvršil eno najznamenitejših operacij, ki se prvič izvršila v Trstu in s katero se delali veliko reklame. Kakor se vidi, se mu operacija docela ni posredila.

V Želimljah se je dne 28. t. m. esnovalo ljudsko izobraževalno društvo Luč.

Pogreb gospoda kanonika Jakliča. V poročilu o pogrebu gospoda kanonika Jakliča stoji pometoma namestu "c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Turka" — podžupana Turka. Izpuščen je pred. gsp. župnik Damijan Pavlič, ki je iz daljše Kostanjevice prišel k pogrebu svojega dragega sošolca.

Ponesrečena ženska. V obližju Kočevja v vasi Cvišlerji so se dne 18. t. m. konji z vozom z drvmi naloženim in pri tej nevarni vežaji vlekli seboj ženo žganjekuharja Molca. Žene se je nevarne pobila na rokah in na glavi.

Strajk železničarjev v Sofiji. Iz Sofije se nam poroča: v Sofiji strajkajo železničarji že 4 dni. Zahtevajo 5% povišanje plače, kar jim je minister Petkov v tudi že obljubil.

Ali bo boj proti jetiki uspešen? Ni še davno tega, kar so bile k oze jedna najstrašnejših nalezljivih bolezni. Vsako leto je več tisoč ljudi umrlo za

njimi, mnoge pa jih je bilo spačenih za vse njihovo življenje. Danes pa mlajši zdravniki koz niti ne poznajo več. Se v zadnjih desetletjih pouzrečal je legar mnogoštevilne razširjene epidemije, ki se uganabljale stotine na stotine ljudi. — Danes pa, ko je že skoraj povsodi, tudi v manjših občinah na deželi, preskrbljeno za zdrave pitno vodo in so na razpolago razkuževalna sredstva, nastopa legar le še sporadično, to je v posameznih slučajih ali pa k večjem v manjših epidemijah, ki se daje lahko izolirati in odpraviti. Se pred kratkem je vsaka mati trepetala pred davico. Leto za letom je ta kužna bolezen pomorila nbroj otrok, mnoge pa jih je spravila v smrtno nevarnost, če se ni koj izvršila težavna vratna operacija. Danes pa, ko imamo v cepivu proti davici izvrstno zdravilno in obvarovalno sredstvo, izgubila je ta kuga svoje grozno lice, onih nevarnih komplikacij, ki so zahtevale ruino operacijo, pa ne vidimo več nastopati. Odkar je uvedeno Pasteurjevo cepljenje proti steklini, umrje le še 1 na 200 ugrizenih, med tem ko jih je preje umrlo dvanajst na 100. Oglejmo si še malarijo ali mrzlico. — Ta kuga je v mnogih pokrajinah tako ljuto razsajala, da nikdo ni ostel zdrav, da so vsi prebivalci obaleli, mnogi umrli, mnogi pa hirali vse njihovo življenje. Odkar so učenjaki spoznali, da prenašajo komarji provzročitelje te kuge od človeka do človeka in odkar se je v Kininu dobilo izvrstno zdravilno sredstvo, začne malarija povsodi ponehavati. V krajih, ki so bili preje odrezani od vsakega prometa, razvija se živahno življenje, cvete obrt in industrija. — In pa teh velikanskih uspeh, ki so se dosegli pri vseh infekcijskih boleznih, naj bi se proti jetiki ničesar ne dalo doseči? Ravno nasprotno; jetiko je lažje odvracati, kakor druge kužne bolezni, treba je le zadostnih sredstev, treba je, da sodeluje vse razsodno občinstvo in da podpira ona podvzeta in društva, katerih namen je boj proti jetiki!

Ameriške novice. V Clevelandu je umrl Karol Mohar, star 22 let in doma iz Velikih Brasn. Išče se njegov brat Jožef. — V kamenolomu pri Cikagi sta bila ubita pri razstrelbi dva Slovenci: Jakob Skala, doma iz Semiča na Dolenjskem in Janez Godec. — V Jolietu je umrla Frančiška Svajgar. — Ravnotam se je ponesrečil v žičarni Matija Papič, a je upati, da kmalu okreva. — V Pittsburghu je umrl Mihael Drstjak. Napadi so ga roparji, okradli in take poškodovali, da je bila smrt neizogibna. — V Bear Creeku se je obstrlel v roko Anton Subic. — V Raymoultownu je ubile v rudniku Jakoba Grdešiča, doma iz Čudnega sela pri Crnomlju. — Ubilo je v Durragh v rudniku Andreja Dolinška iz Mengša.

Tiskovna pomota. V včerajšajo številko se je utihotapila tiskovna pomota. Tiskarski škrat je napravil iz dr. Tavčarja dr. Tarčarja.

Ljubljanske novice.

I. Javno predavanje. Danes točno ob 1/8. uri zvečer bo predaval č. g. kanonik Sušanec v "Slov. kršč. socialni zvezi": "Kaj pravi veda o koncu sveta".

I. Bivšo Kančevo pekarno namerava baje preurediti g. Schrey in jo s sodelovanjem nekega konzorcija dalje voditi.

I. Generalna izkušnja za tretji veliki oratorijski koncert "Glasbene Matice" bo jutri, v sredo popoldne, in sicer za orkester od 4. do 6. ure, za zbor pa točno od 6. do pol 7. ure v veliki dvorani hotela "Union". Pevci in pevke se opozirjajo, da pridejo zanesljivo polnoštevilno in točno ob 6. uri v dvorano. Izkušnja se podaljšati ne sme, ker pezeje orkester ni na razpolago. Gospice pevke naj gotovo vse svoje note seboj prinese.

I. Nesreča. Sinoči je prišel na Zaloški cesti pod vez električne cestne železnice mestni ubežec 88letni Matevž Velkavrh in se tako poškodoval, da se ga prepeljali v deželno bolnišnico, kjer je še ponoči umrl.

I. Našel je strejevedja g. Alojzij Sibevcec denarnico s srednjo vsoto denarja in nekaj zlatnine. Izgubitelj ga dobi nazaj v Gradeških ulicah št. 14.

I. Žmitkova slika. V izležbi L. Schwentnerja je razstavil naš mladi slovenski umetnik Peter Zmitk lep portret Hugona Kartina. Zanimivo je risane ozadje, iz katerega stopa v lepi harmoniji oseba sama. Tudi ta je krasno izdelana. Polna je skore resničnega življenja; vse poteze so izpeljane s čudovito fineso, med katero vzbujajo posebno pozornost ustnice in levo uho. Cele slike vpliv je zelo prijeten in vsekakor je dosegel Zmitk že visoko stopnjo na lestvi umetnosti.

I. Umrli so: Marija Silheroj, Prieger, blagajničarjeva vdova, 87 let. Dunajska cesta 2. — Ivana Pavšek, vra-

tarjeva žena, 76 let, Kolodvorske ulice 39, srčna ka.

I. Gledališka vest. V nedeljo sta v tržaškem "Narodnem domu" z velikim vspehom v "Legionarjih" gostovala gg. Verovšek in Nučič.

I. Panorama - Kosmorama. Eina izmed najlepših serij, kar smo jih videli v tej panorami, ki zasluži vse priznanje, je rastavljena tekoči teden do vstevši 3. februarja. — To je vsled svojega pridelka (čaj in kava) znani otok Cejlon. — Gledalec bi najraje prestopil tisto leseno ograjo in se šetal po teh krasnih gajih eksotičnega drevja; polne vitke in visoke, vmes pa razno nam tuje drevje pokriva vse kraje v celih gozdb. Čaroben je pogled na sliki: pokrajina ob jezeru (Colombe), katero posebej omenjamo. A tudi druge slike teh tropičnih krajev so brez izjeme lepe in z vsjo natančnostjo izdelane. Kakor začaran svet v pravljice so ti lepi nasadi, med katerimi se šeta Evropejec in domačin, slednji v svojih primitivnih oblekah, ki le za silo pokriva ne baš krepki stas. Za 30 vinarjev tako dolga pot v te lepe pokrajine, — to res ni predrag šport, katerega si vsak lahko privošč.

I. Aretovan je bil na južnem kolodvoru čevljarski pomočnik Gustav Sponer s Hrvaškega, ker se je hotel izseliti v Ameriko, ne da bi bil prej zadostil vojaški dolžnosti. Stražniku je ponujal denar, da bi ga izpustil. Izrečili so ga sodišču.

Razne stvari.

Najnovejše.

Japonske pive so pričeli uvažati v Hamburg. To pivo se pripravlja iz riža in je baje zelo dobro.

Samoumor v vlak u. V vlak u, ki vozi iz Budimpešte na Dunaj se jo ustrelil odvetnik Fabian Gergi č vsled izgub na borzi.

Za ženo v smrt V Debrecinu se je zastrupil mestni zdravnik dr. Kavarý, ker ni mogel preboleti smrti žene.

Preprečeni atentat. Danski justični minister je sprejel v avdijenci obsojenega borznega agenta Aoya, ki je pa nakrat potegnil iz žepa revolver ter je hotel ministra ustreliti. Minister je napadalcu še pravečasno izbil revolver iz rok.

Nevarnega trgovca z dekleti so prišli v Lvovu dne 25. t. m. Mož je žid iz Rumunije; piše se Jožef Libo in stanuje v Carigradu; oče njegov je bil Rosenzweig. Pri sebi je imel turški potni list, mnogo denarja in več potnih listov, glasečih se na ženska imena, s katerimi je odpravljaj mlada dekleta čez mejo v turške lupanarije. Policije je opozorila nanj anonimna ovačba.

Zastrupil se je župnik v Kloštar Ivanicu na Hrvaškem Mirko Ivančič. Župljani so pred dnevi poslali obširno pritožbo proti njemu na zagrebškega nadškofa.

Sedem trgovcev zmrznilo. Tudi na Ogrskem je silna zima. Sedem trgovcev, ki so šli peš na trg v Szendrő, je na cesti zmrznilo.

Strah deklet se je klatil te dni po Berlinu. Odrezal je na ulici 31 dekletom kite. Pelicija ga je sedaj prišla v osebi nekega 22 let starega tehnika.

Na Reki vsled stavke v Trbovljah jake nedostaje premoga. Cene premogu so tudi ondi poskočile.

Edisonova prerokovanja o bodočnosti elektrike. Ob začetku novega leta govori Edison o imenitni bodočnosti elektrike. Pravi, da bo kmalu napočil tisti čas, ko se ne bo proizvajala elektrika s pomočjo premoga in parnega stroja, ampak direktno iz premoga, katerega ne bo treba nikamor prevažati, ampak ga bodo pustili ležati tam, kjer ga bodo našli. — Edison je iznašel nekakšno akumulatorsko baterijo, ki pravi o njej, da bo storila elektriko dosti cenejše kakor vsake konjske moči. Pri tem omenja prostor, ki se bo odprl v Londonu s tem, da bodo podrli konjske hleve, ki bodo potem nepotrebni, konje bo rabil nihče več konj. — Nazadnje še omenja, da bodo odpravljene tudi železnice in ljudje se bodo prevažali po zrakoplovih s kraja v kraj. Take zrakoplove misli videti frčati po zraku še pred svojo smrtjo. — Tudi ladje se ne bodo pomikale več po morju s pomočjo pare, ampak potom elektrike. Taka ladja bo rabila do Amerike — 3 dni.

Spomin izgubila. V Lionu se je javila zadoje dai pred policije ženska, ki se ne ve ničesar spominjati. Pozabila je, kako se piše, kakšne rodovine je in po kaj je v Lion prišla.

Telefonska in brzojavna poročila.

St. Peter, 30. jan. Pri današnji volitvi občinskega odbornika v Knežaku dobil Andrej Urbančič 99 glasov, dosedanji župan liberalce, Karol Češnik 39 glasov.

Trst, 30. januarja. Vladni odlok je silno zbeegal italijanske kroge, zlasti ker

vlada svojega koraka ne atemeljuje z nobeno besedo. „Piccolo“ pravi, da je to le začetek, ker vlada hoče Trstu vzeti vse svobščine „neposrednega“ državnega mesta. Tolažijo se pa s tem, da vlada s tem prevzame vse odlozne posle in da je s tem občinski svet prostejši. Slednjič pozivlje ireidenta Tržačane k odporu: Trieste farà da se!

Trst, 30. jan. Občinski svet je protestiral proti novi vladni naredbi. Plakativali so po mestu oklic, v katerem ostro protestirajo, da je vlada vzela občinskemu zastopu ves vpliv na obrtno, šolsko, vojno, zdravstveno in civilno policijo in da hoče s tem preprečiti vpliv vladajoče stranke na bodoče volitve. Občinski svet pozivlje medščanstvo, naj se bori z njim za avtonomijo Trsta. V prvi seji državnega zbora morajo poslanci interperirati.

Dunaj, 30. januarja. „Slovanska zveza“ je imela danes klubovo sejo, v kateri se je izvolilo predsedstvo. Soglasno so izvoljeni: za predsednika poslanca Susteršič in Ivčević, za podpredsednika dr. Ploj. Poslanec Vuković je hotel v zbornici predložiti nujni predlog v zadevi srbsko-avstrijskega konflikta, a predlog izostane, ker so člani kluba nastopili proti predlogu, češ da z zaprte srbske meje postanejo za živino naših kmetovalcev ugodnejše cene živini. Pri razgovoru o volivni reformi so se govorniki posebno pritoževali nad krivicami, katere se hoče napraviti Slovincem na Koroškem in Stajerskem. Predsedstvu kluba je bilo naročeno, naj v tej zadevi stori najodločnejše korake.

Dunaj, 30. jan. Danes se je zopet sešel državni zbor. Vlada je predložila razne predloge, med drugimi tudi predlogo o prodaji eraričnega stolpa „St. Michael“ v Pulju. Predlogo o laškem vseučilišču v Roveretu je vlada umaknila. Pred prehodom na dnevni red je predlagal Choc, naj pride kot prva točka na dnevni red uradniška predloga in še le potem predloga o vojaških novincih. Zbornica je Chocov predlog odklonila, nakar se je pričela debata o vojaških novincih. Prvi je govoril Prazek, potem pa grof Sternberg, ki je srdito napadal Gautscha, češ, da ima Gautsch zet pri poslanstvu v Parizu izredne nagrade, pa ni drugega storil nego nerednosti pri srbsko-avstrijskem konfliktu. Gautsch je takej odgovarjal in odločno zanimal Sternbergove trditve. Izjavil je, da ima njegov zet le one dohodke, ki jih ima vsak diplomat pri izrednih misijah. Napadi Sternbergovi da pričajo, kakim napadom je izpostavljen človek, ki se bavi z javnim življenjem.

Dunaj, 30. jan. Mladočeški klub je imel sejo, v kateri je Pacak poročal o svojih pogajanjih z Gautschem in Derschatto. Pacak je dobil soglasno zaupnico. Povdarjalo se je, da bi bilo sporazumljenje med Cehi in Nemci še-le mogoče, če se Cehom izpolnijo opravičene njihove narodne zahteve.

Dunaj, 30. jan. Razni moravski parlamentarci so povodom češko-nemške sprave v Brnu, ki se razteza tudi na odvetniško zbornico, dobili visoka odlikovanja. En deželni odbornik je povišan v plemski stan.

Budimpešta, 30. januarja. Kralj je baje dolečil: Uradni jezik vojaških sodišč bo mažarski, poveljniki z ogrskimi oblastmi bodo dopisovali mažarski, jezik ogrskih polkov bo mažarski. Uvedene bodo skupne zastave in emblemi. Samostalne carinske pedroče stopi v veljavo 1917. O ostalih notranjih poslih naj koalicijska dela kakor hoče.

Budimpešta, 30. jan. Odbor koalicije je sklenil, da prične pogajanja na podlagi vladarjevih predlogov. To bo danes tudi skoro gotovo soglasno sprejeto v seji skupne koalicije. Novemu ministrstvu bo skoro gotovo predsedoval Lukaacs, Andrassy bo imel notranje ministrstvo, Zichy bo minister na kraljevem dvoru, Kosut pa trgovski minister.

Belgrad, 30. jan. Cuje se, da so se med srbsko vlado in Avstrijo pričela nova pogajanja.

Tiflis, 30. januarja. (K. ur.) Na šefa generalnega štaba Grijaznova je bil izvršen bombni atentat. Grijaznov je mrtev. Morilec je aretiran.

Riga, 30. jan. Oborožena četa je napadla železniško postajo, umorila postajenačelnika in vzela 250 rubljev.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
29 9. zveč.	740 5	-3 6	brezvetr.	jasno	
30 7. ajutr.	737 7	-9 9	sl. jug	megla	0 0
2. pop.	736 5	0 4	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerašnja temp. -4 8°, norm. -1 9°.

Borzna poročila. Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 29. januarja 1906.

Kalošboni papirji.	Donar	Blago
4% majeva renta	100 —	100 20
4% srebrna renta	99 95	100 15
4% avstrijska krona renta	100 15	100 35
4% slata renta	118 05	118 25
4% ogrska krona	96 25	96 45
4% slata	114 35	114 55
4% posojilo dežele Kranjske	99 50	101 —
4% posojila mesta Spljet	100 65	101 65
4% Zader	100 —	
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 60	101 60
4% češka deš. banka k. o.	100 —	100 15
4% k. o.	100 15	100 50
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 45	101 40
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	106 50	107 50
4% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4% ogr. cen. deš. hr.	100 —	100 80
4% hip. banke	100 —	101 —
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99 50	100 50
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	
4% prior. dol. žel.	99 50	100 —
3% juž. žel. kup. 1/1%	316 20	318 20
4% avstr. pos. za žel. p. o.	101 25	101 75

Srečke.	1860 1/2.	1864.
„tiske	196 —	198 —
„tiske	289 75	291 75
„tiske	161 15	163 15
„zeta. kreditne l. emisije	297 —	307 —
„II.	299 —	309 —
„ogr. hip. banke	264 —	269 50
„srbske a frs. 100 —	100 —	101 —
„turške	149 25	150 25
Basilika	25 25	27 25
Kreditne	476 —	486 50
Inomoške	79 —	85 —
Krakovske	92 —	99 —
Ljubljanske	61 —	68 —
Avstr. rud. križa	82 —	84 —
Ogr.	33 10	35 10
Rudolfove	57 —	63 —
Salcburške	72 —	78 50
Dunajske kom.	529 50	539 50

Dolnice.	124 50	125 50
Južne železnice	666 75	667 75
Državne železnice	1632 —	1641 —
Avstr. ogrske bančne delnice	672 70	673 70
Avstr. kreditne banke	795 —	796 —
Ogrske	246 50	247 50
Živnostenske	661 —	666 —
Premogokop v Mostu (Brüx)	536 50	537 50
Alpinske montan	2680 —	2694 —
Praške žel. ind. družbe	531 —	532 —
Rima-Murányi	278 —	280 —
Trbovjske premog. družbe	563 —	567 —
Avstr. orožne tovr. družbe	160 —	162 —
Češke sladkorne družbe		

Valute.	11 33	11 37
C. kr. cekin	19 10	19 13
20 franki	23 48	23 56
Severains	23 96	24 04
Marke	117 375	117 575
Laški bankovci	95 55	95 75
Rublji	250 75	251 75
Dolarji	4 84	5 —

Proda se večje zemljišče

s poslopijem vred ali brez poslopja. Več o tem pove upravništvo „Slovenca“. 203 3—1

Deželna zveza za promet tujcev v Ljubljani

201 3—2 sprejme **tajnika**

za pisarniška opravila. Poslovanje le popoldne, plača po dogovoru. Ponudbe na predsedstvo deželne zveze.

Ali že veste?

da

I. kranjsko reklamno podjetje

W. K. NUCIC

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6
sprejema 2583 10—8

raznašanje reklamnih listov, koledarjev

in drugega pod jamstvom za resnično raznešenje po najnižji ceni.

5000 listov 3 K. Koledarji od komada 2 vin. Veliki lepaki od komada 2 v vin.

Hiša na prodaj.

V Spodnji Šiški se hiša št. 197 prodaja pod ugodnimi pogoji.

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

vajenca

Franc Krušič
mizarski mojster, Vižmarje štev. 10, pošta št. Vid nad Ljubljano. 202 1—1

Razpis službe.

Razpisuje se mesto

okrožnega zdravnika

pri Sv. Barbari v Hal., sodn. okraj Ptuj na Stajerskem. 195 3—2

Stalna plača 1468 K.

Prošnje je pošiljati sanit. okrožn. odboru pri Sv. Barbari v Hal. do 1. sušca t. l.

Instalacijo hišnega telegrafa in telefona

v mestu in na deželi

izvrši najsolidnejše in po najnižji ceni firma

Fran Antoslewicz

2608 12—7 Ljubljana, Stari trg št. 1.

Tu se dobe tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po najnižji ceni.

Anton Žnideršič,

župnik v Št. Jerneju na Kranjskem, spričuje, da je slabo- in malokrvnim z najboljšim uspehom pri 2371 poročal 11 4

železnato vino

G. Piccolija, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani, Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Presenetljivo!

500 komadov 1 gld. 80 kr.

1 prekrasno pozlačena, precizijška ura, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi fl. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim zlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smodke iz jantara, 1 elegantna damska broša, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjček za denar, 1 žepni nož s pripravo, 1 par manjšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz double-zlata s patentiranim zaklepom, mičen album s slikami, 5 šaljivih predmetov, ki vzbujajo veliko veselost, 10 kom. najlepših božičnih kart, 1 jako koristno navodilo za pisma, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja vredna, velja samo 1 gld. 80 kr. — Razpošilja proti poštnemu povzetju, ali če se denar naprej pošlje 198 2—2

en gros razpošiljalna trrdka

Ch. Jungwirth, Krakov II.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Vagon Avgustin-

ške pive je danes došel. . . . Točil se bode v

Grand hotelu „Union“ Ljubljana.

Jutri v sredo velik ričetov večer

v vinski kleti s koncertom oddelka ljubljanske družtvene godbe. Točilo se bo barona Wambold pl. Umstadta vino lastnega pridelka z grajščin Hopfenbach in Stattenberg, dokler kaj zaloge. 209 1—1

Otvoritev gostilne.

Usojam si slav. občinstvu uljudno naznaniti, da sem **otvoril**

gostilno „pri Lovcu“

na Sv. Petra nasipu št. 67 Ljubljana

Točil bom pristna vina kakor: dolenski cviček, štajersko belo istrijsko črno vino in naravni hrvaški pelinkovac ter sveže marčno pivo Auerjevih dedičev. Postregel bom tudi ob vsakem času z gorkimi in mrzlimi jedili po najnižji ceni. Za obilni obisk se priporoča

189 3—2 Z velespoštovanjem **Maks Nessman**, gostilničar.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

2291 55

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, sestavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Zamenjava in eskomptuje izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

ESK Eshompt in inkaseo menio. 713

Rezervni zaklad K 200.000.—

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

ESK Borzna naročila. 713

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzigaja.

Promet s čeki in nakaznicami.